

ANDRÉ BJERKE (1918-1985)

Den ganske unge André Bjerke slo til som fullt utviklet lyriker med debutsamlingen "Syngende jord" i 1940, det er vel bare Herman Wildenvey som har hatt like stor suksess med sin første samling. Allerede året etter viste Bjerke seg fra sin kriminelle side, Bernhard Borge "Nattmennesket" ble like begeistret mottatt som "Syngende jord". Dermed var grunnen lagt for et svært omfattende og mangslungent forfatterskap. Bjerkes virtuose omgang med språket og hans uhyre velklingende vers ga ham imidlertid et ufortjent rykte som lettbeint og overflatisk, noe som nå er i ferd med å forta seg.

Interessen for Bjerkes bøker har vært jevnt stigende de siste årene, men prisene er foreløpig beskjedne. Vi har ikke registrert at noen av diktsamlingene har vært omsatt for over 700 kroner. Men barnebøkene er vanskelige å få tak i, og "Fabelen om Gry og Gruble" har oppnådd 1500 kroner. Vi antar at "For moro skyld" og "Mere moro" ikke vil ligge så mye lavere for virkelig pene eksemplarer. De som følger med i antikvariatenes utvalg, vil se at det ikke vrirler av Bjerkes bøker, hverken i hyllene eller i katalogene.

På grunn av den store produksjonen er Bjerke en spennende forfatter å samle på. Og så er han selvfølgelig også morsom å lese!

I denne oversikten har vi ikke tatt med antologier som Bjerke har redigert, bortsett fra dem han selv helt har skrevet eller gjendiktet. Videre er ikke medtatt gjendiktet lyrikk av enkeltforfattere (Lee Masters, Goethe, Wilde), oversatt dramatik eller prosaverker. Heller ikke barnebok-oversettelser. Spesielt interesserte finner en liste over disse i festskriftet "André Bjerke i lek og alvor. Red. av Øistein Parmann", Dreyer 1982. Skal man innlemme også dette i en eventuell Bjerke-samling, blir det virkelig noe å strekke seg etter.

ANDRÉ BJERKES FØRSTEUTGAVER:

- 1940: [-]: Syngende jord. Dikt. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet av Ridley Borchgrevink. *
- 1941: [-]: Bernhard Borge: Nattmennesket. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet av Knut Yran. Sjirtingryggbind.
- 1942: Fakkeltog. Dikt. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet av Knut Yran.
- 1942: Bernhard Borge: De dødes tjern. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet av Finn Havrevold.* Pappbind.
- 1946: Regnbuen. Dikt. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet av Knut Yran.
- 1947: [-]: Bernhard Borge: Døde menn går i land. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet av Finn Havrevold. Pappbind. Det er to varianter av bindet:
A. Et helgrønt bind med forfatternavn og tittel på rygg i gull med gullstrek over og under.
B. Med ujevne småruter i to grønnfarver og med gult tittelfelt på ryggen.
- 1947: Fremmede toner. Et utvalg av verdenslyrikken i norsk gjendiktning. Bokutstyr ved Ørnulf Ranheimsæter. Dreyer.
Innbinding: Omslag, tegnet av Ørnulf Ranheimsæter. Strieryggbind. Bibliofilutgave i 350 nummererte eksemplarer i helskinnbind med gull toppsnitt.
Ny forøket utgave i 1963 og i 1978.
- 1948: Eskapader. Dikt. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet av Knut Yran. Kartonasje med samme tegning.
- 1948: Fabelen om Gry og Gruble. Bildene av Knut Yran. Aschehoug.
Innbinding: Kartonasje, tegnet av Knut Yran. *

- [1949]: Den bakvendte boken. (Sammen med Carl Keilhau og Odd Eidem). Illustrert av Gösta Hammarlund. Dreyer.
Innbinding: Omslag, tegnet av Hammarlund. Det er to varianter av omslaget:
A. Med et eget smussomslag utenpå det ordinære omslaget med noe annen typografi og farve enn B.
B. Uten eget smussomslag, men med det samme omslaget.
- 1950: [-]: Bernhard Borge: Skjult mønster. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet av Finn Havrevold. Pappbind.
- 1951: Den bakvendte familiebooken. (Sammen med Carl Keilhau og Odd Eidem). Cappelen.
Innbinding: Omslag, komponert.
- 1951: Videnskap og lidenskap. To spøkelseskomedier (sammen med Odd Eidem). Aschehoug.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1951: Den hemmelige sommer. Dikt. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet av Sverre Pettersen.
- 1952: Vers på vandring. Fremmed lyrikk i norsk tolkning. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet av Knut Yran. Hellsjirtingbind. Det er to varianter av bindet:
A. Med gullharpe-vignett på fordekket.
B. Uten gullharpe-vignett.
- 1953: Norsk Decamerone. Redaksjon: André Bjerke og Odd Eidem. Tegninger av Gösta Hammarlund. Aschehoug.
Den tiende historien er sannsynligvis skrevet av Agnar Mykle under pseudonymet Brandeman Bust. Ny utgave i 1969.
Innbinding: Omslag, tegnet av Hammarlund. Sjirtingryggbind.
- 1953: Prinsessen spinner i berget. Dikt. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet av Finn Havrevold.
- 1954: Slik frøet bærer skissen til et tre. Dikt. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet, usignert.
- 1955: Fuglen i fiksérbildet. Fragmenter av en livsanskuelse. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet av Knut Yran.
- 1955: Hva er god stil? Riksmålsforbundet. I kommisjon hos Aschehoug.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1955: Den bakvendte familiebooken 1955 ved to av dem. (Sammen med Carl Keilhau). Cappelen.
Innbinding: Omslag, komponert.
- 1956: For moro skyld. Barnerim. Med tegninger av Mette Borchgrevink. Aschehoug.
Innbinding: Kartonasje, tegnet av Mette Borchgrevink.
- 1956: Rim og rytme. En liten verselære. Riksmålsforbundet. I kommisjon hos Aschehoug.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1957: Mere moro. Barnerim. Med tegninger av Mette Borchgrevink. Aschehoug.

Innbinding: Kartonasje, tegnet av Mette Borchgrevink.
- 1957: Fra verdenslyrikken. Gjendiktninger. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet av Knut Yran. Hellsjirtingbind.

- 1958: En midjesmal frue fra Grue. 50 norske limericks fra seks radiokonkurranser. Utvalg ved André Bjerke. Tegninger av Hammarlund. (Ingen egenlig førsteutgave pga. få Bjerke-bidrag). Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet av Hammarlund.
- 1958: En jeger og hans hund. Dikt. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet av A.J. Jutrem.
- 1958: Vitenskapen og livet. Respektløse betraktninger. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet av K. Yran (stripe fra I. Mauritz-Hansen: "Professor Tanke").
- 1959: Babels tårn. Nærbilder av norsk sprogstrid. Riksmålsforbundet. I kommisjon hos Aschehoug.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1959: André Bjerkes ABC. Illustrert av Gösta Munsterhjelm. Riksmålsforbundet.
Innbinding: Kartonasje, tegnet av Gösta Munsterhjelm.
- 1960: En ny ABC. Forsvar for en svartebok. Riksmålsforbundet. (Et særtrykk på 28 sider av to dobbeltkronikker i Aftenposten 14., 15., 17. og 19. september 1960).
Innbinding: Omslag, tegnet. Samme tegning som på André Bjerkes ABC.
- 1960: En kylling under stjernene. Dikt. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet, usignert.
- 1961: Nye bidrag til Goethes farvelære. Første del: Goethe kontra Newton. Stockholm. Kosmos Förlag,
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1961: Til hest og med flagrende kappe. Sanger, viser og ballader. Med musikk av Kåre Siem. Cappelen.
Innbinding: Omslag, tegnet av Ulf Aas.
- 1961: Tryllestaven. Syv historier om noe bortenfor. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, komponert. Pappbind.
- 1962: Hva er godt riksmål? Riksmålsforbundet.
Innbinding: Omslag, med fotografi av Bjerke.
- 1963: Enhjørningen. Roman. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet av Frantz Widerberg. Pappbind.
- 1963: For anledningen. Prologer gjennom 15 år. Riksmålsforlaget A/S.
Innbinding: Omslag, tegnet av Ulf Aas. Helbind.
- 1964: Sproget som ikke vil dø. Riksmålsforbundet.
Innbinding: Omslag, typografisk. Sjirtingryggbind.
- 1965: Amulf Øverland - vårt sprogs konservator og fornyer. Riksmålsforbundet.
Innbinding: Omslag, med fotografi av Øverland.
- 1966: En skrift er rundt oss. Dikt. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1966: [-]: Fru Nitters datter og andre barnerim. Med tegninger av Mette Borchgrevink. Stor 8vo. Aschehoug.
Innbinding: Kartonasje, tegnet av Mette Borchgrevink.

- 1966: Dannet talesprog. Riksmålsforbundet.
Innbinding: Omslag, med fotografi.
- 1967: Reiser gjennom århundrene. I syv stilepoker. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, typografisk. Pappbind med sjirtingrygg.
- 1967: Skyros, Egeerhavet. Dikt. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1968: Det finnes ennu seil. Dikt. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet av Frantz Widerberg.
- 1968: Hårdt mot hårdt. Riksmålsforbundet.
Innbinding: Omslag, illustrert.
- 1968: Spillet i mitt liv. En amatør ved sjakkbrettet. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, komponert. Sjirtingryggbind.
- 1969: Bernhard Borge: Onkel Oscar starter opp. Tre kriminalhistorier. Med Harald Tusberg. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, fotomontasje.
- 1970: I syklonens sentrum. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1970: [-]: Bernhard Borge: Onkel Oscar kjører videre. Fem kriminalhistorier. Med Harald Tusberg. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, fotomontasje.
- 1970: Å kunne eller ikke kunne. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1971: Tirrili. Viser, sanger og sangreggler. Med musikk av Kåre Siem. Cappelen.
Innbinding: Omslag, tegnet av Unn Magnussen.
- 1971: Bernhard Borge: Hobbydetektiven. Historiene om Klaus Vangli. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet av Gunnar Sanner. Pappbind.
- 1971: Med kritiske øyne. Aas & Wahl.
Innbinding: Helbind av plast.
- 1972: [-]: Bernhard Borge: Vokt Dem for hunden. (Med Gerd Nyquist, Helge Hagerup, Kjell Arnljot Wig, Bengt Calmeyer). Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet av Rolf Andersson.
- 1973: Før teppet går opp. Prologer gjennom 25 år. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, typografisk. Helbind av plast.
- 1974: Et strå i vind. Dikt. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet av Frantz Widerberg.
- 1974: Djevelens omgangsfelle. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, typografisk.

- 1974: En rockegal snack-kokk fra Jokkmokk. 50 norske limericks fra tretten radiokonkurranser. I utvalg ved André Bjerke. Illustrert av Finn Graff. (Ingen egentlig førsteutgave, men André Bjerke har skrevet forordet). Cappelen.
Innbinding: Omslag, tegnet av Finn Graff.
- 1977: Grenseland - fem år etter. Med Harald Tusberg. Aschehoug.
Innbinding: Kartonasje, med fotografi.
- 1980: Versekunsten. Rytme og rim. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet av Knut Brandstorp.
- 1981: Fortellinger ved peisen. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, typografisk. Helbind av plast med komponert vareomslag.

Følgende bøker er "tvilsomme" førsteutgaver da de bare inneholder dikt som er trykt i tidligere samlinger:

- 1965: Med alle mine fugler. Hundre dikt. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, typografisk. Helbind.
- 1973: En hellig almindelig lek. Dikt i utvalg ved Odd Eidem. Aschehoug.
Innbinding: Kartonasjebind.
- 1975: Sol, måne og elleve stjerner. Utvalgte dikt fra fire samlinger. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, typografisk. Helbind.